

16 Lá gan Éide Scoile

Éadaí

Féach agus abair	Scríobh anois	Scríobh arís	(✓) nó (✗)
gorta			☐
bia			☐
éide scoile			☐
cúig euro			☐
éadaí ildaite			☐
peileadóir			☐
iománaí			☐
carbhat			☐
spéaclaí gréine			☐
buicéad			☐
bocht			☐
saibhir			☐

A Scríobh na focail i gceart.

(a) gtroa	_____	(f) ieapdórlei	_____
(b) chtob	_____	(g) tbacrah	_____
(c) rbiihas	_____	(h) mníaióá	_____
(d) ébdicua	_____	(i) déei lescio	_____
(e) aib	_____	(j) ícpsélaa nérgie	_____

B Scrúdaigh an focal.

	Scríobh an chéad litir.	Scríobh an litir dheireanach.	Cé mhéad guta?	Cé mhéad consain?	Cé mhéad siolla?
gorta	g	a	2	3	2
bia	_____	_____	_____	_____	_____
éadaí	_____	_____	_____	_____	_____
cúig	_____	_____	_____	_____	_____
ildaite	_____	_____	_____	_____	_____
peileadóir	_____	_____	_____	_____	_____
iománaí	_____	_____	_____	_____	_____
carbhat	_____	_____	_____	_____	_____
buicéad	_____	_____	_____	_____	_____
bocht	_____	_____	_____	_____	_____
saibhir	_____	_____	_____	_____	_____

C Críochnaigh na habairtí.

- Bhí **traog** _____ san Aifric, ní raibh **abi** _____ ag na daoine.
- Is **iáomnía** _____ iontach é Seán, imríonn sé iomáint gach lá.
- Níor chaith na páistí **diée loisce** _____ ar an Aoine.
- Tá a lán airgid ag Pól, tá sé **asbihir** _____.
- Is **iródliape** _____ maith í Neasa, imríonn sí peil le foireann na scoile.
- Tá geansaí bán agus **crabhta** _____ dubh ag an múinteoir.
- Níl aon airgead ag Peadar, tá sé **chtob** _____.
- Caithim **séiclpaa géreni** _____ nuair a bhíonn an ghrian sa spéir.
- Thug na páistí go léir **icgú uero** _____ an duine don ghorta.
- Bhí **bcauidé** _____ lán d'uisce ar an urlár.

Cuardach focal.

trasna (→) nó síos (↓) nó fíar (↘)

gorta	↓	bia	↓	éide scoile	↓	cúig euro	↓
éadaí ildaithe	↓	peileadóir	→	iománaí	↓	carbhat	→
saibhir	↓	buicéad	→	bocht	↘	spéaclaí gréine	→

b	u	i	c	é	a	d	i	r	c	t	u	i	p
a	s	d	f	g	n	b	o	c	ú	m	n	u	i
r	f	t	g	e	s	b	m	n	i	l	i	ó	g
é	d	f	o	t	á	n	á	a	g	p	á	i	é
s	t	i	r	a	g	i	n	a	e	r	r	a	i
d	h	a	t	i	r	g	a	e	u	a	b	d	d
s	p	é	a	c	l	a	í	g	r	é	i	n	e
a	b	s	h	á	d	o	n	a	o	d	a	i	s
i	s	o	a	n	i	b	h	ú	p	t	m	ú	c
b	d	r	c	a	r	b	h	a	t	a	l	r	o
h	f	é	c	h	a	b	n	i	n	a	n	e	i
i	é	f	c	b	t	d	o	á	l	i	b	o	l
r	c	é	a	d	a	í	i	l	d	a	i	t	e
h	g	u	s	r	f	r	f	r	s	a	i	b	h
t	a	p	e	i	l	e	a	d	ó	i	r	n	

Críochnaigh.

Gorta san Aifric

Chonaic na páistí clár teilifíse faoin Aifric. Bhí ann agus ní raibh ag a lán daoine. Bhí brón ar na páistí agus shocraigh siad airgead a bhailiú. Shocraigh siad ar lá gan a bheith acu. Thug gach páiste euro isteach. Bhí siad gléasta suas freisin. Bhí éadaí peile ar Neasa. 'Is mise,' arsa Neasa. Bhí Orla ag caitheamh éadaí cosúil le daoine san Aifric. Bhí éadaí uirthi. Bhí a lán dathanna éagsúla orthu. Bhí camán agus sliotar ag Rónán. 'Is mise,' arsa Rónán. Tháinig Dónal isteach agus é gléasta go hálainn. Bhí culaith air. Bhí léine air agus bhí timpeall ar a mhuineál. Tháinig an príomhoide isteach agus bhí sé gléasta go haisteach. Bhí agus spáid ina lámh aige. Bhí ar a shúile. Thosaigh gach duine ag gáire.

Firinscneach agus baininscneach

A Bíonn ainmfhocail *firinscneach* (*masculine*) nó *baininscneach* (*feminine*).

Firinscneach

- 1 Ainmneacha agus gnóthaí fear:
Seán, Daídí, mac, sagart, píopa.
- 2 Cuid mhaith ainmfhocail a chríochnaíonn ar *-óir*, *-óir*, *-úir*, *-úir*, *-úir*, *-úir*, agus *-úir*.
- 3 Ainmneacha, feirmeoir, táillúir, gadaí, sionnach, manach.
Roinnt ainmfhocail a chríochnaíonn ar *-th*, *-úir*, agus *-as*
sícin, ribín, sruthán, áthas.

Baininscneach

- 1 Ainmneacha agus gnóthaí ban:
Mamaí, banaltra, banríon, Úna.
- 2 Ainmneacha tíortha agus aibhneacha:
Éire, an Fhrainc, an Rúis, an tSionainn, an Life.
- 3 Ainmfhocail a chríochnaíonn ar *-óg* nó *-óg*.
bróg, ordóg, fuinneog, spideog.
- 4 Beagnach gach ainmfhocail le dhá shiolla a chríochnaíonn ar *-ach* nó *-ach*.
beannacht, mallacht, gluaiseacht.
- 5 Ainmfhocail le stiolla amháin a chríochnaíonn ar chonsan caol:
túr, cáis, cill, scoil, súil.

B

Cuir na focail seo sa bhosca ceart:

Tomás, Nóra, an buachaill, an bhanaltra, an dochtúir, Éire, an capall, an tseachraín, an gardaín, an bhó, an t-amhrán, an bhabóg, an deartháir, an cupán, an siopadóir, an mháthair.

Firinscneach *Baininscneach*

Dúnmharú ar an Dart-Mír a 4 suas go 6 noiméad 53 soicind.

- 1.Cén t-am é nuair a d'fheach Niall amach an fhuinneog?
- 2.Cén dáth a bhí ar an dtram?
- 3.Cad a bhí caite ar an urlár sa seomra?
- 4.Cé a bhí taobh amuigh den doras?
- 5.Cad is ainm don ostán ina bhfuil Niall ag fanacht?
- 6.Cén fáth go raibh náire ar Niall maidir leis an clog/am?
- 7.Cad is ainm don bhfear a bhuail Niall le?
- 8.Cad a bhí ag teastáil ó Niall?
- 9.Meas tú cén fáth nach raibh Niall ag iarraidh smaoineamh ar Mháire?
- 10.Cheistigh Henk,Niall. Cén fáth ar cheap Henk go raibh pas ag teastáil ó Niall?
11. Cén chostás a bhí ar an pas?
12. Cad a dúirt Henk le Niall a dhéanamh sular bhuail sé leis an oíche sin ag a 10pm?

Mír a 4 ó 6nóiméad 54 soicind go 14 nóiméad 44 soicind

1. Cad a rinne Niall lena ghruaig?
2. Cén fhad a thóg an bearradh gruaige?
3. Cad a bhain Niall óna aghaidh?
4. Ar thaitin a chroiméal le Mháire? Cá bhfios duit seo?
5. Cuir síos ar an íomha de Mháire a tháinig isteach ina cheann.
6. Cén boladh a bhfuair sé sa bheár?
7. Cén sort banna cheoil a bhí ag seinnt?
8. Cad a tharla nuair a bhuail Niall ar dhoras an sean teach?
9. Cén rud atá áit faoin gcailín seo?
- 10.Meas tú conas gur féidir leis an 'fear marbh' a bheith beo arís?
- 11.Cé hé Gerit?

Mír 4 ó 14 nóiméad 45 soicind go deireadh an mír.

- 1.Cé a mharaigh Gerit? Cén fáth?
- 2.Cén baint a bhí ag an I.R.A. leis an scéal?
- 3.Cén fáth nar mharaigh Jan,Niall go fóill?
- 4.Cén ceangail atá idir Jan agus bainisteoir óstán an Acropolis?
- 5.Cén fáth nar mharaigh Jan,Niall sa Ghréig?
- 6.Cé hí Miriam?
- 7.Cén plean atá ag Jan dar le Henk?
- 8.Cad é ainm nua Niall?
- 9.Cén fáth go bhfuil na poilíní Gréigeach ina dhiaidh Niall?